

Higuchi Ichiyo

Cảnh hoa trong đêm tối

Người dịch : Quỳnh Chi

Nguyên tác Yamizakura

Có hai nhà nọ là Nakamura và Sonoda, ở cách nhau chỉ một bức tường rào chùa Kenninji. Mỗi giao tình thâm sâu như mạch nước giếng trong vườn, họ đã cùng đón xuân sang dưới cây hoa mơ nở trước hiên nhà, cùng chia nhau cả mùi hương.

Ông Sonoda đã qua đời một năm trước, để lại người con nối dõi là một chàng trai trẻ tên Ryo no suke, năm nay hai mươi hai tuổi, còn là sinh viên đang theo học tại một trường nọ.

Bên nhà Nakamura chỉ có mỗi một cô con gái. Họ cũng đã sinh hạ một mụn con trai nhưng chẳng may vẫn số, sau mới được mỗi cô con gái này, nên thương lắm, nâng niu như viên ngọc quý trên tay, chỉ cầu sao cho được như cảnh hoa trên chiếc trâm cài tóc đừng bị gió thổi bay đi. Tên đặt là Chiyo (Thiên Đại) thì đủ biết lòng cha mẹ mong sao con mình được sống lâu như loài chim hạc.

Người ta vẫn bảo "Xoan thơm từ thuở hai mầm lá non", mà quả thực từ lúc Chiyo mới lên ba lên bốn, tinh anh đã phát tiết ra ngoài, khiến mọi người phải trầm trồ bảo bây giờ đã thế nữa là về sau. Như nụ hoa khi mới hé nở trên núi lúc tháng tư, khiến mặt trăng vắng vặc sau chòm lá trên những cành thông cũng muốn dòm xuống nhìn.

Vẻ yêu kiều tuổi đôi tám lộ ra dưới mái tóc vấn lên cao kiểu Taka-Shimada, xinh như màu áo hồng nhuộm hoa văn lấm tấm Tamako-Shibori. Sắc hồng ở giữa vườn cây xanh biếc thì làm sao mà giấu được. Ngay cả đến những người không quen biết cô tiểu thư nhà Nakamura cũng đồn đãi về cô. Người đẹp có khi cũng phiền đấy.

Thói quen kể cũng lạ thật. Tuy Ryo no Suke biết rằng cánh điều thả ngày gió bắc, bị vướng phải cột điện, chỉ là chuyện ngày xưa còn bé, thế nhưng mỗi khi gặp Chiyo chàng vẫn như khi hai đứa còn chơi đồ hàng, chẳng để ý gì đến đáng đáp đã ra về người lớn của Chiyo. Họ vẫn hồn nhiên gọi nhau một cách thân mật là Ryo và Chi, rồi cuối cùng còn cãi vã:

-Từ nay đừng có qua bên đây nữa nghe!

-Ai thèm qua bên đó làm chi ! Bên đó cũng đừng có qua bên đây nữa nghe!

Xong hờn lấy không nhìn mặt nhau chỉ được chừng hai hôm, Chiyo đã lại hồn nhiên xin lỗi như khi còn bé:

-Hôm trước Chi hư quá, thôi từ nay Chi không nói thế nữa đâu. Anh đừng giận Chi nữa nghe.

Và thế là bao nhiêu giận hờn cũng tan biến như thể băng tan khi mùa xuân đến, Ryo no Suke liền đáp :

-Đâu có, không phải tại Chi đâu, tại anh cũng bậy đó mà.

Ryo no Suke không biết em gái thì như thế nào, nhưng chàng nghĩ nếu mình có em gái thì chắc cũng dễ thương như thế này.

Chiyo nhí nhảnh trong tà áo yukata, vừa đề lên tay áo của Ryo no Suke vừa nói:

-Anh Ryo này, đêm qua Chi nằm mơ vui lắm, thấy anh học xong rồi ra làm quan, chức gì không biết, mà đội mũ cao, đi xe ngựa sơn đen bóng, ra vào tòa nhà xây kiểu Tây phương.

-Người ta bảo mộng một đằng, thực một nẻo. Vậy là chiêm dữ rồi. Không chừng sẽ bị ngã ngựa đó.

Ryo no Suke cả cười nói vậy, thì Chiyo khẽ nhúu đôi mày ngài mà rằng:

-Anh chỉ nói gở! Hôm nay chủ nhật nhưng anh phải ở nhà, không được đi đâu đó nghe.

Chiyo nói nghe có vẻ mê tín dị đoan, không hợp với người theo tây học như Ryo no Suke, nhưng sự chân thật của Chiyo khiến chàng thấy lại đáng yêu.

Bên này đã thân thiết gần gũi, bên kia cũng chẳng chút ngại ngùng. Đòi nhiều chuyện buồn phiền, nhưng giữa họ chưa hề có một mảy may nào âu lo, dù chỉ như giọt sương đọng nơi chót lá. Vào giữa tháng hai, khi mùa xuân còn tràn ngập tiếng cười và gió còn rơi rớt lạnh, họ rủ nhau đi xem hoa mơ chùa Tokudaiji, nhằm ngày chợ phiên Marishiten họp trong sân chùa. Tay cầm tay trong ống tay áo ấm áp, Chiyo giao hẹn:

-Anh Ryo, anh mà quên đã hứa gì là Chi giận đó nghe.

-Yên tâm đi, anh không quên mà. Để coi nào...À.. Mà cái gì ..nhỉ ?

-Thấy chưa !?Khi ra khỏi nhà Chi đã dặn đi dặn lại rồi, mà anh vẫn còn quên !

-Đúng rồi ! Anh nhớ ra rồi ! Chi muốn đi xem đồng hồ lên dây cót, có búp bê Ô Sichi biết cử động, phải không ?

-Dễ ghét ! Anh chỉ nói bừa..

-Hay là Chi muốn anh đi bắt sống con gấu dữ ở xứ Tanba về cho Chi ?

-Sao cũng được ! Thôi Chi về đây !

-Thôi, anh xin lỗi. Nãy giờ anh nói đùa đó mà. Có khi nào tiểu thư Chiyo nhà Nakamura lại nhờ Ryo no Suke này mấy chuyện đó. Đúng ra là tiểu thư đã nhờ mua..mua...

-Thôi, Chi không cần thứ gì nữa hết !

-Đừng hờn lấy, người ta biết làm sao bây giờ ? À, mà ..vừa đi đường vừa cãi nhau, thiên hạ họ cười chết!

-Chứ không phải tại anh cứ đùa giỡn...

-Thì anh đã xin lỗi Chi rồi. Chà, mãi nói nãy giờ mà đi qua hàng xén lúc nào không hay.

-Làm sao giờ .. Ở phía trước không biết có còn chỗ nào bán nữa ?

-Không biết. Mà này ! Chớ không phải là ai đó vừa mới nói "Không cần thứ gì nữa hết" đó sao ?

-Chi giao hẹn, không nói vậy nữa đó nghe!.

Hai người cứ chuyện trò như thế suốt dọc đường. Ryo no Suke bảo :

-Phía bên phố buôn có trồng nhiều cây, mình sang bên đó nghe.

Thế là Chiyo liền chạy theo, tiếng guốc rộn rã khua vang.

Người đàn bà mù gầy đàn tì bà với bài hát xẩm " Đòi như bông hoa sớm nở tối tàn, như giọt sương ban mai tan trong khoảnh khắc "

nghe thật ai oán. Cạnh hàng bán kẹo mạch nha vừa ngọt vừa dẻo, với tiếng mời khách dẻo quẹo " Ăn kẹo mạch nha hạt dẻ hôn...", là quầy hàng bán bánh đa xem-bê cứng cứng mới nướng vừa nóng hổi vừa giòn tan, kẻ cũng vui.

-Chi xem kia, cái thứ hai, phía bên trái.

-A, bông hoa màu đỏ phải không anh.

Chiyo đang mãi nhìn, thì từ đằng sau có người vỗ vào lưng cô, gọi:

-Nakamura !

Chiyo giật mình quay lại, thấy một đám con gái, không biết nãy giờ đã nhìn gì, mà họ bảo:

-Tình tứ quá há !

Một câu nói sỗ sàng không biết là từ cặp môi hoa nào vừa thốt, tiếp theo là một chuỗi tiếng cười giòn của mấy cô thiếu nữ. Rồi bọn họ bỏ đi, để lại cơn gió lạnh chiều hôm. Ryo no Suke nhìn theo, ngao ngán bảo:

-Ai vậy hả Chi ? Mấy bạn học ở trường à ? Nghịch dữ a !

Còn Chiyo thì cúi gằm, mặt đỏ au.

*

* *

Tìm đâu lại sự bình thản trong tâm hồn ngày qua, khi trái tim đã bắt đầu biết rung động để rồi xao xuyến mãi không thôi. Lời tròng ghẹo lúng lơ của mấy cô bạn hôm trước như đã in sâu vào tâm khảm, khiến hoang mang chẳng biết là sao nữa, nhưng hễ nhớ đến lại xao xuyến đến run rẩy cả châu thân. Từ khi đem lòng tưởng nhớ người ta thì hay ngượng ngùng, e sợ đủ điều. Sợ nói thế này người ta cười cho, sợ làm thế kia không biết người ta có ghét mình hay không. Thậm chí người ta chỉ hỏi thăm có vài câu, cũng ấp úng không đáp lại được. Chỉ những nghĩ quanh nghĩ quẩn điều kia nỗi nọ, cứ như người tối ngày lo lật chiếu rũ bụi. Mới hôm trước còn hồn nhiên "Gặp nhau nghe", " Cho xem nào ", tâm hồn lúc ấy còn phơi hột giần dị biết bao. Bây giờ không còn dám gọi người ta là "Anh bên đó " hay "Anh Ryo" nữa. Mà không được nhắc đến người ta thì lại buồn. Nếu không giòng lệ tuôn rơi, làm sao dập tắt lòng ai lửa nồng. Suốt đêm chẳng chợp mắt được, nhớ đến nẫu cả người, rồi mơ màng thấy bóng người chập chờn mộng lung. Người ấy dịu dàng đặt tay lên lưng hỏi:

-Chi đang nghĩ gì thế?

Đã toan muốn nói:

-Chỉ tại anh thôi.

Nhưng lại cúi mặt làm thinh. Người ấy lại bảo:

-Có chuyện gì mà giấu anh như thể người dưng vậy?

Nhìn bộ dạng thì chắc là ai mà chẳng biết nên người ấy hỏi:

-Chi đã thương ai rồi phải không? Ai mà có phước được Chi thương vậy ?

Làm mặt thản nhiên mà trách người ta thế, dễ ghét chưa kia.

-Nếu mà cũng như người khác, thì đâu đến nỗi vốc hạc xương mai thế này. Anh xem đây.

Người ấy ấn nhẹ vào cánh tay chìa ra, rồi ôn tồn hỏi:

-Vậy chứ Chi thương ai ?

Lần này đã toan đáp lại, thì bỗng có tiếng chuông ban mai vang lên bên gối, mở mắt ra mới biết đó chỉ là giấc mộng.

Tiếng chim buổi sáng nào nùng, chia tay giấc mộng tao phùng đêm qua. Tình chung buồn nỗi chia xa, tình riêng nuối tiếc xót xa một mình.

Mẹ nhìn mặt hỏi:

-Sáng nay con làm sao thế ? Sao sắc mặt ử ê làm vậy ?

Dù mẹ làm sao biết được những gì trong mộng đêm qua, nhưng nghe mẹ hỏi, phải cố giấu sắc mặt đang đỏ ửng .

Ban ngày tay cầm kim khâu may mà lòng dạ rối bời, chỉ những muốn khâu kín lại cõi lòng đang ngổn ngang trăm mối. Lúc này thôi đừng thương nhớ nữa. Biết rồi có thành hay không mà nhớ với thương. Lỡ nói ra mà bị người ta hắt hủi thì xấu hổ chết, còn mặt mũi nào nhìn nhau nữa. Bối coi như em gái, nên người ta mới cho gần cận, nuông chiều. Nếu là bạn đời, hẳn là người ta mơ một người con gái như thế nào kia chứ. Ngay cả đến mình cũng còn nghĩ rằng người được gọi là vợ anh hẳn phải là một trang giai nhân tuyệt sắc, văn chương tài nghệ, đàn địch giỏi giang, mới xứng đôi vừa lứa; huống hồ chính anh, chắc hẳn cũng nghĩ thế. Hở môi nói ra chi chuyện viễn vông làm cho mối thâm tình bấy lâu hóa ra nhạt nhẽo cách xa, lúc ấy biết làm sao. Đừng mơ chi chuyện lứa đôi, cứ qua lại như tình anh em lâu nay, thì người ta chẳng nề ghét bỏ, còn được nghe lời nói dịu dàng, dù chỉ là người dưng. Đã nhủ lòng dứt mối tơ vương, mà lòng nào có chịu nghe cho, lệ lòng cứ chảy dài

trên má, tơ lòng cổ gỡ lại rồi bời.

Cũng tại người ta quá dịu dàng. Phải chi người ta hờ hững lạnh lùng thì mình đã dứt tình được rồi. Nhưng không dứt được, là tại mình hay tại người nhĩ? Càng thương lại càng giận. Không còn muốn nghe tiếng nói, không còn muốn nhìn thấy dáng hình, bởi hễ nghe tiếng thấy hình thì lại càng thêm thương nhớ, nỗi nhớ thương nung nấu cả tâm can.

Phải chi người ta chẳng đoái hoài, rẽ rúng, hẳn là đã chẳng buồn chẳng khổ. Dù có phải đau lòng, nhưng chẳng thà hai bên như nước với lửa kị nhau, thế mà lòng trí lại thanh thoi. Được rồi ! Kể từ hôm nay sẽ không gặp, không nói chuyện nữa. Nếu vì thế mà người ta sinh ra phật ý thì đúng là cầu được ước thấy còn gì. Lòng đã quyết như thế rồi, mà chỉ mới vừa nghe có tiếng bên nhà bên vọng sang, đã lại xiêu lòng ngày, lại nhớ thương và nôn nao mong gặp.

Nhưng nhớ và thương cũng chỉ một mình mình biết, ai nào có hay. Người ta vẫn còn nhìn đời bằng ánh mắt vô tư, lòng không chút tơ vương, đâu biết trên đời này có người yêu mình. Người ta không biết nên không thể hiểu được nỗi lòng u uẩn của ai đó. Đàn ông vô tâm cười nói vui vẻ như thế thì biết nói gì đây, cứ nghĩ tới ngày sau mà buồn duyên tử phận, mùa xuân đâu rồi để hoa xuân không nở, chỉ có vật cỏ non mới mọc vươn qua hàng rào.

*

* *

-Hôm nay Chi có thấy khỏe hơn chút nào không ?

Ryo no Suke đẩy chiếc bình phong có hai cánh sang một bên, bước vào ngồi xuống bên gối, khiến Chiyo e thẹn vì mái tóc rối bỏ xõa chưa chải, chống tay toan ngồi dậy, để lộ cánh tay gầy guộc.

-Chi phải nằm nghỉ mới được. Khi đau ốm thì phải nằm chứ có chi đâu mà ngại. Còn nếu Chi muốn ngồi dậy một chút thì hãy dựa vào người anh cho khỏi mệt.

Ryo no Suke vừa nói vừa nâng Chiyo ngồi lên.

-Anh Ryo, bây giờ đang mùa thi, phải không ạ?

-Ồ, đúng rồi.

-Đang mùa thi mà anh sang thăm Chi, có sao không?

-Chi lo gì chuyện đó. Đang đau mà lo nghĩ làm chi cho mệt.

-Sợ làm phiền anh.

-Có gì mà phiền với hà ! Chi không phải lo chuyện gì hết, hãy ráng

cho mau lành bệnh.

-Cảm ơn anh đã lo cho Chi. Nhưng bệnh của Chi không khỏi đâu.

-Lại nói vậy nà ! Nghĩ quần thể thì bệnh còn dây dưa, làm sao khỏi được, cha mẹ lo biết chừng nào. Chi là đứa con hiếu thảo mà nói vậy là không được đó nghe.

-Nhưng bệnh của Chi không thể nào khỏi được mà.

Chiyo nói một cách tuyệt vọng, đôi mắt đăm đăm nhìn Ryo no Suke mà long lanh ngấn lệ. Tuy ngoài miệng Ryo no Suke bảo Chiyo là " Chi nói gở !", nhưng chàng cũng nghĩ như mọi người rằng bệnh của Chiyo khó mà lành được. Mỗi ngày Chiyo lại gầy xẹp hẳn đi. Đôi má lúm đồng tiền xinh xắn giờ đã lõm sâu xuống, làn da trắng nõn mọi ngày nay nhợt nhạt xanh xao. Mái tóc đen nhánh như có xoa dầu không còn óng ả nữa. Ai trông thấy hình dáng tiều tụy ấy mà không xót xa, hướng hồ Ryo no Suke thì còn đau lòng hơn nữa.

Chiyo mặc một chiếc áo đã nhàu có in những bông hoa nhỏ, thắt lưng màu hồng nhạt buộc lại thành chiếc nơ trước bụng. Ryo no Suke không biết chàng còn được trông thấy hình dáng ấy được bao ngày nữa.

Bao nhiêu năm tháng thân cận bên nhau nửa bước chẳng rời, mà sao ta không hiểu được thấu đáy lòng nàng. Tối qua mới nghe cô giúp việc Ô Fuku vừa khóc vừa kể lại rằng trong lúc mê sảng Chiyo đã không ngớt gọi tên mình. "Cũng tại cậu mà cô Chiyo bị ốm", bị nói thế cũng là đáng lắm. Giận cho mình sao không hay biết gì cả, mà cũng giận ai kia đã chôn chặt nỗi niềm riêng.

Sáng nay khi Ryo no Suke sang thăm, Chiyo đã tháo chiếc nhẫn bị lỏng ra trên ngón tay gầy guộc, đưa cho Ryo no Suke, khẽ cười buồn mà rằng:

-Anh giữ cái này làm kỷ niệm của Chi.

Phải chi Ryo no Suke sớm hiểu được tấm tình của nàng thì Chiyo đâu đến nỗi tiều tụy đến như thế. Chàng thấy mình thật nặng tội, ánh mắt nhìn như muốn bảo bọc che chở cho Chiyo, thì nàng lại thều thào hỏi:

-Anh Ryo, anh đã đeo chiếc nhẫn Chi đưa anh sáng nay chưa ?

Ryo no Suke thấy nghèn nghẹn nơi ngực, không nói được lời nào, cứ lặng thinh mà đưa bàn tay trái ra. Chiyo kéo bàn tay ấy lại gần mình, đăm đăm nhìn.

-Anh hãy xem cái nhẵn này như chính em.

Dường như Chiyo muốn nói thế nhưng vẫn không nói lời nào, nước mắt đoan trường rồi cứ thế úp mặt xuống gối,

-Chi mệt lắm phải không? Ô Fuku đâu, lấy thuốc cho cô uống nào. Chi làm sao vậy ? Sắc mặt sao xanh quá. Bác ơi, bác lại xem, Chi làm sao rồi ạ !

Ryo no Suke hoảng hốt gọi. Mẹ Chiyo đang tụng kinh cầu nguyện ở phòng bên cạnh và Ô Fuku đang đi lấy nước để lên bàn thờ, cũng hốt hơ hốt hải chạy lại bên gối. Chiyo mở đôi mắt đang nhắm nghiền ra hỏi:

-Anh Ryo ...

-Anh Ryo đang ở bên gối con, ở bên phải con kia kìa.

-Mẹ ơi, mẹ bảo anh Ryo về đi nhé.

-Sao vậy hả Chi ? Anh ở đây có phiền gì cho Chi sao ? anh ở đây cũng có sao đâu.

Nhưng Chiyo vẫn bảo:

-Ô Fuku thưa với cậu dùm cô, xin cậu hãy về đi.

-Sao cô lại nói vậy ? Nãy giờ cậu Ryo vẫn ở bên cạnh cô. Nếu cô thấy mệt thì để con lấy thuốc cho cô uống. Cô gọi bà à ? Bà đang ở sau lưng cậu Ryo đó ạ..

-Mẹ đang ở đây con ạ. Mẹ đây, con nhận ra không ? Mẹ cũng đã cho người gọi cha về với con rồi. Con hãy gắng uống một ngụm thuốc này đi.. Sao thế ? Con thấy tức ngực à ? Phải vậy không ? Trời ơi, mồ hôi ra đầm đìa..Ô Fuku ! Chạy đi mời ông lang tới nhanh lên nào ! Ông ơi, ông đừng đứng đó mà lại đây, làm sao dùm tôi đi ông. Cháu Ryo ! Cháu đưa dùm cho bác cái khăn kia..Con muốn nói gì hả con? Bảo cậu Ryo vui lòng ra về đừng ở lại đây nữa, hả ? Được rồi, để mẹ bảo. Cháu Ryo à, Chiyo nó nói như vậy đó.

Người mẹ đau khổ cuống quýt theo hơi thở dốc mỗi lúc một dồn dập của con gái, trong phút chốc sắc mặt Chiyo nhợt hẳn.

Chắc là không qua khỏi đêm nay. Ryo no Suke không đành lòng ra về lúc này, nhưng nghĩ thương cho Chiyo đến lúc sắp lìa đời vẫn còn giữ gìn ý tứ, nên chàng bèn bước vài bước ra phía ngoài tấm bình phong. Tức thì có tiếng Chiyo, mong manh như tơ trời, vọng ra từ phía sau tấm bình phong:

-Anh Ryo ...

-Gì hả Chi ?

-Mai này Chi sẽ xin tạ lỗi cùng anh.

Trời không gió mà từng cánh hoa anh đào nhẹ rơi ngoài đầu hiên,
và có tiếng chuông vang lên trong bầu trời đêm.

Nguyên tác: Yamizakura (23/3/1892), Higuchi Ichiyo

Người dịch: Quỳnh Chi (4/2010)